

KESKKONNAAMET

Praktilised kogemused keskkonnamõju hindamise järelvalves

Irma Pakkonen
Keskkonnaameti keskkonnaosakond

Keskkonnaameti ülesanded

- **KMH:**
 - KMH algatamise üle otsustamine (*KA antavad load*)
 - KMH avalikustamise korraldamine (*KA antavad load*)
 - KMH järelevalve (*v.a piiriülesed + KeM antavad load*)
- **KSH:**
 - KSH algatamise ja programmi osas seisukoha andmine
 - KSH järelevalve (*v.a piiriülesed*)

KMH eesmärk

- **KMH eesmärk on:**

- hinnata kavandatava tegevuse mõju
- teha ettepanek sobivaima lahenduse valikuks, sh pakkuda meetmeid
- anda teavet – loa andjale ja üldsusele

- Nendest printsiipidest tuleb lähtuda KMH algatamisel ja läbiviimisel

KMH algatamine (1)

- KMH algatamise aluseks eeldatavalt olulise keskkonnamõju avaldumine
- **KMH algatamise alus:**
 - kohustuslikkus
 - eelhinnaang

KMH algatamine (2)

- **KMH on kohustuslik** (*maapõu*):
 - pealmaakaevandamine suuremal kui 25 ha suurusel alal
 - allmaakaevandamine
 - turba kaevandamine
 - kaevandamise lõpetamine (*sama künnis mis kaevandamisel*)
- **Eelhinnang** (*maapõu*):
 - kaevandamine, kõik ülejäänud juhud
 - geoloogiline uuring, üldgeoloogiline uurimistöö

KMH algatamine (3)

- KMH algatamine peab olema **põhjendatud**
- Peab olema selge, mis **infot** peaks KMH andma
- **KMH algatamine:**
 - on mõni spetsiifiline probleem - ?
 - üldsuse surveel - ?
 - vabatahtlikkuse alusel - ?

KMH üldpõhimõtted (*valik*)

- **algatatakse**, kui kavandatav tegevus võib eeldatavalt kaasa tuua olulise keskkonnamõju
- KMH algatamine peab olema **põhjendatud**
- **KMH eesmärk on anda teavet** – eelkõige otsustajale, aga ka kõigile teistele
- **KMH/KSH on osa otsustusprotsessist**, mitte eesmärk omaette
- **KMH eesmärk ei ole midagi ära keelata**, vaid kasutada KMH tulemusi otsuste tegemisel
- KMH ei ole kõikide probleemide lahendamiseks

KMH üldpõhimõtted (*valik*)

- **KMH ei otsusta**, kas ja mis tingimustel tegevus tuleb – ülesanne on anda teavet (*leevendusmeetmed jm*)
- **otsustes** tuleb arvestada KMH tulemustega
- KMH/KSH protsess on **avalik**, esitatud seisukohtadega tuleb arvestada
- protsessi panustada õigel ajal
- KMH/KSH eesmärk ei ole pingete maandamine

Järelevalvaja ülesanded

- Otsustab programmi/aruande heakskiitmise üle:
 - kontrollib menetlust
 - kontrollib eksperdi vastavust nõuetele
 - hindab programmi/aruande sisu
- **Põhimured:**
 - eksperdirühma koosseis – kas ikka piisav?
 - mis on KMH programmi ese?
 - KMH aruande sisu

KMH programm (1)

Pärast KMH algatamist koostatakse KMH programm, milles esitatakse:

- 1) kavandatava tegevuse eesmärk;
- 2) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste lühikirjeldus;
- 3) teave kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise sisu kohta, sealhulgas teave kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste eeldatavate mõjuallikate, mõjuala suuruse ning mõjutatavate keskkonnaelementide kohta;
- 4) keskkonnamõju hindamisel kasutatava hindamismetoodika kirjeldus;
- 5) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste keskkonnamõju hindamise ning selle tulemuste avalikustamise ajakava;
- 6) andmed arendaja kohta ning eksperdi nimi või eksperdirühma koosseis.

KMH programm (2)

- **Mida meeles pidada:**

- KMH programm on KMH lähteülesanne, kus lepitakse kokku, mida ja kuidas hinnatakse
- KMH on avalik – kasutada seda võimalust, mitte üksnes siis, kui on elanike vastuseis tegevusele
- ettepanekute esitamisel pidada kinni avalikustamise ajakavast
- KMH programm täitku KMH lähteülesande rolli
- programm ei anna veel vastust tegevuse mõju ega elluviimise võimalikkuse kohta
- KMH eesmärk ei ole teha vältimatult uuringuid

KMH programm (3)

- **KMH programmidest:**

- KMH sisu – ei ole vaja ümber kirjutada KMH aruande sisunõudeid; vaid, mis alternatiive ja mõjusid käsitletakse ning kuidas
- KMH sisu – käsitleda vaid olulisi keskkonnamõjusid
- KMH sisu – tihti ei tule välja, miks just neid alternatiive või mõjusid käsitletakse
- hindamismetoodika – ei soovi (vaid) KMH etappide kirjeldust, vaid kuidas mõjusid hakatakse hindama
- ajakava – lisaks KMH protsessi pikkusele ka mõelda ette, kui kaua nt kestab avalikustamine
- eksperdirühma koosseis – ei ole alati piisav + ei selgu, kes mida teeb

– probleem – on prognoos, kõike ei suuda kohe ette näha

KMH aruanne (1)

KMH programmi põhjal koostatakse KMH aruanne, milles antakse (põhipunktid):

- 1) kavandatava tegevuse eesmärk ja vajadus;
- 2) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimaluste kirjeldus;
- 3) mõjutatava keskkonna kirjeldus ning hinnang selle piirkonna keskkonnaseisundile;
- 4) keskkonnamõju prognoosimeetodi kirjeldus;
- 5) kavandatava tegevuse ja selle reaalsete alternatiivsete võimalustega kaasnevate tagajärgede ja mõju hinnang;
- 6) negatiivse keskkonnamõju vältimise või minimeerimise meetmed ning nende kasutamise eeldatav efektiivsus;
- 7) ettepanek keskkonnaseire tegemiseks;
- 8) kavandatava tegevuse ja alternatiivide võrdlus ning paremusjärjestus;
- 9) ülevaade KMH korraldusest, sh avalikustamisest.

KMH aruanne (2)

- **KMH aruannetest:**

- hinnangu eest vastutab ekspert
- hinnangu andmisel alati ei selgu, kas oluline mõju kaasneb või mitte või mis alal (*kasutatakse ka mõisteid „väike“, „keskmine“, „kahjustab“, „mõju võimalik“ jm*)
- hinnangu konkreetsus, piisavus ja õigsus
- ... ei anna vastuseid (KMH kasutegur?)
- ... on sisutu (nt suuresti vaid kirjeldav, aga hinnang?)
- hinnanguid ei ole põhjendatud (kuidas jõuti järeldusteni?)
- hindamismetoodika ebaselge

KMH aruanne (3)

- **KMH aruannetest:**

- kumulatiivsete mõjude hindamine
- Natura-hindamine
- sotsiaal-majanduslikud mõjud
- tervikalternatiivid
- alternatiivide võrdlus - ei piisa, et alternatiiv parem/halvem, sobib/ei sobi, vajalik ka alternatiivide mõju hinnang
- leevendusmeetmed – miks just need?
- leevendusmeetmed – ei selgu, kas meetmed on vältimatult vajalikud või mitte

ei hinnata meetmete rakendamise efektiivsust, rakendatavust

KMH aruanne (4)

- **KMH aruannetest:**

- seirekava üldisus (mida, kui tihti jm?)
- KMH käigus muutub eksperdirühm (koosseisult väiksemaks – KMH aruande usaldusväärsus?)
- eksperdirühma kaasamine kui selline (mõnikord vaid paberil)

Alternatiivid ja nende võrdlemine

- Alternatiivide kaalumine on oluline osa KMH-st
- **Reaalsete alternatiivide määratlemine:**
 - peab vastama õigusaktidele
 - peab vastama tegevuse eesmärgile
 - teostatav – tehniliselt ja majanduslikult
 - arendaja seisukoht
- Kaevandamisel üldjuhul: kavandatav tegevus, tegevus modifitseeritult, 0-alternatiiv
- Asukohaalternatiive kaevandustel reeglina ei analüüsita

Korrastamine

- Väga soovitatav analüüsida kaevandamise KMH käigus
- ... kuid mitte nõuda veel detailset projekti

Täna n kuulamast!

Irma Pakkonen

Keskkonnaameti keskkonnaosakond

Tel: 6272 109

E-post: irma.pakkonen@keskkonnaamet.ee

KESKKONNAAMET